

ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Τετράδιο μαθητή

Α΄ Γυμνασίου

Σοφία Χαντζή

Εισαγωγή**☺ Ας συμπληρώσουμε κατάλληλα τα κενά**

1. Έπος, ειδικά, σημαίνει ποίημα με περιεχόμενο
.....,,
2. Στο ηρωικό έπος εξυμνούνται τα κατορθώματα και
3. Κύκλια λέγονται τα έπη τα οποία συναποτελούν τον επικό κύκλο που αφηγείται τους μύθους από μέχρι
..... Όσα σχετίζονται με τον Τρωικό πόλεμο αποτελούν τον κύκλο. Το πρώτο απ' αυτά είναι και το τελευταίο
4. Τα έπη τα συνέθεταν και τα οι με συνοδεία και αργότερα τα οι ραψωδοί κρατώντας, σύμβολο Οι πρώτοι ήταν επαγγελματίες που ζούσαν σε και τραγουδούσαν κυρίως σε Από παλαιότερους, μάθαιναν τους και απομνημόνευαν Πιστευόταν ότι τους ενέπνεε η Οι ραψωδοί, που τους διαδέχθηκαν, ανήκαν σε, ταξίδευαν από τόπο σε τόπο και παρουσίαζαν τα έπη σε όπου γίνονταν και
5. Ο Όμηρος πιστεύεται ότι έζησε κατά τον αι. π.Χ (..... εποχή) στην αλλά αφηγείται στα έπη του (την και την) μυθοποιημένα γεγονότα του αι. π.Χ (..... εποχή). Στην αφηγείται τον του Οδυσσέα που διαρκεί χρόνια, σε ημέρες. Η έχει κεντρικό θέμα τον του Αχιλλέα και διαρκεί ημέρες.
6. Τα δυο έργα παρουσιάζονται χωρισμένα σε που καθεμιά δηλώνεται με Οι της Οδύσσειας δηλώνονται με και το έργο διακρίνεται σε τρία μέρη: α. β. γ.

☹ Ας διαλέξουμε το σωστό

1. Η λέξη «έπος» παράγεται από το ρήμα α. έπω = λέγω
β. έπομαι = ακολουθώ
2. Το ηρωικό έπος μιλά για α. .ένα μακρινό παρελθόν
β. γεγονότα σύγχρονα του ποιητή
3. Το ηρωικό έπος εκφράζει τις απόψεις α. του ποιητή
β. ολόκληρης της κοινωνίας
4. Σκοπός των επών ήταν α. η πληροφόρηση για γεγονότα
β. η τέρψη του ακροατηρίου
5. Τα ομηρικά έπη αντλούν στοιχεία από
α. κατορθώματα παλαιών ηρώων και νεότερους θρύλους
β. την εποχή του ποιητή και το (α)
6. Τα έπη διαδίδονταν απ' τους αοιδούς α. προφορικά
β. γραπτά
7. Επίσημη καταγραφή των ομηρικών επών έγινε α. τον 8^ο αι. π.Χ. στην Ιωνία
β. τον 6^ο αι. π.Χ. στην Αθήνα
8. Η δράση στην Οδύσσεια διεξάγεται α. στην ξενιτιά
β. στην ξενιτιά και στην πατρίδα
9. Το ηρωικό στοιχείο της Οδύσσειας είναι α. ο πολεμικός ηρωισμός
β. ο αγώνας για την επίτευξη στόχων

☺ Ας σημειώσουμε ως Σωστό ή Λανθασμένο

1. Οι αοιδοί τραγουδούσαν τα έπη σε συμπόσια βασιλιάδων κι ευγενών
2. Οι αοιδοί απομνημόνευαν και τραγουδούσαν τυποποιημένα στοιχεία
3. Οι ραψωδοί ζούσαν στα ανάκτορα των βασιλιάδων
4. Ο Όμηρος ήταν Ίωνας
5. Ο Όμηρος συνέθεσε τα ποιήματά του χρησιμοποιώντας γραφή
6. Απ' τα ομηρικά έπη αντλούμε έγκυρες ιστορικές πληροφορίες για την εποχή που αφηγούνται

7. Η Οδύσσεια αρχίζει με την αναχώρηση του Οδυσσέα απ’ την Τροία και η αφήγηση είναι χρονογραφική
8. Η Ιλιάδα και η Οδύσσεια αποτελούν έργα ενός ποιητή
9. Στα ομηρικά έπη δεν παρατηρούνται αναχρονισμοί

☉ Ποια είναι τα βασικά σημεία του «ομηρικού ζητήματος»;

.....

.....

.....

.....

.....

☺ Ας βάλουμε τα στοιχεία του πίνακα στη κατάλληλη στήλη

1100-700 π.Χ. – 1600-1100π.Χ. – Όμηρος – Οδυσσέας – Κληρονομική βασιλεία – Κλονισμός του θεσμού της βασιλείας – Σίδηρος – Χαλκός – Ειρηνικό ιδανικό – Πολεμικό ηρωικό ιδανικό

Μυκηναϊκή εποχή	Γεωμετρική εποχή

☉ Ας αντιστοιχίσουμε τα στοιχεία των τριών στηλών

A	B	Γ
I. Οδυσσέας	1. θεά	α. ύβρη στον Οδυσσέα
II. Τηλέμαχος	2. θεός	β. πίστη στον Οδυσσέα
III. Πηνελόπη	3. νεράιδα	γ. αναζήτηση του Οδυσσέα
IV. Μνηστήρες	4. ευγενείς	δ. νόστος
V. Καλυψώ	5. διάδοχος	ε. βοηθός του Οδυσσέα
VI. Αθηνά	6. βασίλισσα	στ. διώκτης του Οδυσσέα
VII. Ποσειδώνας	7. βασιλιάς	ζ. πειρασμός για τον Οδυσσέα

Τεχνικές του ποιητή

1.Αναδρομική αφήγηση: αφήγηση γεγονότων προγενέστερων απ' το σημείο στο οποίο βρίσκεται ο ποιητής. π.χ. ι 240-512, αφήγηση του Οδυσσέα στον Αλκίνοο

2.Αναχρονισμός: αναφορά ενός στοιχείου πολιτισμού της εποχής του Ομήρου ως στοιχείο μιας παλιότερης εποχής. π.χ. α 203-204, χρήση σιδήρου γινόταν στην ομηρική και όχι στη μυκηναϊκή εποχή.

3.Αντίθεση: τοποθέτηση διαφορετικών στοιχείων του ενός απέναντι στο άλλο, με στόχο να γίνει κατανοητή, ξεκάθαρη μια κατάσταση. π.χ. α 23, ο Ποσειδώνας απέναντι στους άλλους θεούς.

4.Αποστροφή: ρητορικό σχήμα. Ο ομιλητής διακόπτει το λόγο του σε γ' πρόσωπο και απευθύνεται σε κάποιον μιλώντας σε β' πρόσωπο. π.χ. π 69, ο ποιητής προσφωνεί τον Εύμαιο σε β' πρόσωπο.

5.Άστοχα ερωτήματα: ερωτήσεις ως λογικές υποθέσεις που κάνει κάποιος, οι οποίες όμως δε στοχεύουν σωστά στον εντοπισμό της αλήθειας. Έτσι, εκείνος που απαντά τις απορρίπτει μία μία, για να δώσει στο τέλος τη σωστή απάντηση, ώστε ν' ακουστεί με περισσότερη έμφαση. π.χ. λ 189-191, ο Οδυσσέας ρωτά τη μητέρα του για την αιτία θανάτου της.

6.Αφηγηματικές τεχνικές: ο ποιητής εναλλάσσει την **περιγραφή**, (απεικόνιση ή αναπαράσταση αντικειμένων, φαινομένων, προσώπων, συναισθημάτων, καταστάσεων), την **τριτοπρόσωπη αφήγηση** (διηγείται ο ίδιος σε γ' πρόσωπο-παντογνώστης αφηγητής) [= **περιγραφική αφήγηση**] και την **πρωτοπρόσωπη δραματική αφήγηση** (οι ήρωες του έργου κάνουν **διάλογο** ή **μονόλογο** σε α' πρόσωπο). Βλ. και 1,5,7,9,10,11,12,13,15.

7.Εγκιβωτισμός: διακόπτεται η εξέλιξη της κύριας ιστορίας για να παρεμβληθεί μια άλλη δευτερεύουσα ιστορία, ως αναδρομική αφήγηση σε α' πρόσωπο από έναν ήρωα του έργου. Μετά το τέλος αυτής της παρεμβολής η κύρια αφήγηση συνεχίζεται κανονικά. π.χ. ι,κ,λ-«Αλκίνοο απόλογοι», ο Οδυσσέας αφηγείται προγενέστερες περιπέτειές του στο βασιλιά των Φαιάκων.

8.Εικόνα: περιγραφή που διεγείροντας τις αισθήσεις του αναγνώστη-ακροατή, του δημιουργεί την αίσθηση ότι βλέπει, ακούει, οσφραίνεται αυτό που περιγράφεται (οπτικές, ακουστικές, εικόνες κ.λ.π.). π.χ. α 123-126, πολυπρόσωπη εικόνα στο παλάτι. α 173, ακουστική εικόνα. Οι εικόνες δεν είναι σκηνές (βλ. 17)

9.Ειρωνεία δραματική-επική: παρουσιάζεται κάποιος ήρωας του έργου ν' αγνοεί την αλήθεια την οποία όμως γνωρίζουν άλλα πρόσωπα του έργου και κυρίως οι αναγνώστες-ακροατές. π.χ. π 1-147, ο Τηλέμαχος συνομιλεί μ' έναν ζητιάνο. Οι αναγνώστες-ακροατές γνωρίζουν ότι είναι ο Οδυσσέας ενώ ο Τηλέμαχος το αγνοεί.

10.Επιβράδυνση: καθυστέρηση της εξέλιξης της κύριας ιστορίας με την παρεμβολή μιας άλλης ιστορίας (**ένθετη αφήγηση**) που δεν έχει άμεση σχέση με την υπόθεση. Αυτές οι

παρεμβολές αποσπούν τον αναγνώστη-ακροατή απ' το κύριο θέμα προξενώντας του αναμονή ή αγωνία, αλλά του δίνουν στοιχεία για τη συνέχεια ή τον ξεκουράζουν. π.χ. α 207-211, με την αναφορά στο Λαέρτη, επιβραδύνεται η εξέλιξη.

11.Επίθετα: είναι συχνά και αποδίδουν ουσιαστικές ιδιότητες στα πρόσωπα και τα πράγματα που συνοδεύουν. Άλλοτε τονίζουν μια χαρακτηριστική τους ιδιότητα (**χαρακτηριστικά**, π.χ. κοσμοσείστης Ποσειδών) και άλλοτε προβάλλουν μια εικόνα τους (**περιγραφικά**, π.χ. θολωτές σπηλιές)

12.Ηθογράφηση προσώπων-παρουσίαση χαρακτήρων: παρουσιάζονται οι χαρακτήρες απ' τον ποιητή με τη *α) μέθοδο της άμεσης έκθεσης –στατική παρουσίαση*(ο ποιητής δίνει χαρακτηρισμούς στα πρόσωπα) *β) δραματική μέθοδο-δυναμική παρουσίαση*(παρουσιάζονται οι χαρακτήρες μέσα απ' την εμφάνιση, τα λόγια, τη συμπεριφορά τους, τις αντιδράσεις των άλλων απέναντί τους).

13.In media res: η αφήγηση ξεκινά όχι απ' την αρχή αλλά από ένα άλλο προχωρημένο σημείο της ιστορίας. π.χ. η Οδύσσεια ξεκινά όχι με την αναχώρηση του Οδυσσέα απ' την Τροία αλλά ενώ βρίσκεται στο νησί της Καλυψώς.

14.Κλιμάκωση ή κλιμακωτό σχήμα: μια δραστηριότητα αναπτύσσεται κατά βαθμίδες/σκαλοπάτια, παρουσιάζεται δηλαδή αυξανόμενη ένταση(στην αντίθετη περίπτωση υπάρχει **αποκλιμάκωση**). Η κλιμάκωση της δράσης διαρθρώνεται σε σύστημα τριαδικό, με έμφαση στο τρίτο μέρος. Η συνεχώς αυξανόμενη ένταση κλιμακώνει, αντίστοιχα, το ενδιαφέρον και την αγωνία του ακροατή/αναγνώστη για την εξέλιξη. π.χ. η επίθεση του Ποσειδώνα στον Οδυσσέα, ε 321-406

15.Κυκλικό σχήμα: ένα τμήμα ή ένας στίχος του κειμένου τελειώνει όπως ακριβώς ή περίπου αρχίζει. π.χ. α 1 – α 8, ο ποιητής αρχίζει και τελειώνει το προοίμιο του απευθυνόμενος στη Μούσα, ζητώντας το ίδιο πράγμα.

16.Μύθος ≠ Πλοκή: **Μύθος** είναι η βασική υπόθεση ενός αφηγηματικού έργου, ("**σενάριο**") ενώ η **πλοκή** είναι ο τρόπος με τον οποίο ο ποιητής/συγγραφέας παρουσιάζει τον μύθο στο έργο του ("**σκηνοθεσία**"). Ο μύθος παρουσιάζει τα γεγονότα με χρονολογική σειρά, ενώ η πλοκή τα ανασυντάσσει/αλλάζει τη σειρά τους και συμπληρώνει τον μύθο με νέα επεισόδια.

π.χ. Μύθος της Οδύσσειας: ο νόστος του Οδυσσέα. Η πλοκή του έργου στηρίζεται σε τεχνικές (π.χ. εγκιβωτισμός, in media res) που ανατρέπουν την ομαλή χρονολογική αφήγηση και εμπλουτίζει τον μύθο με συναρπαστικά επεισόδια. Η πλοκή, κυρίως, είναι εκείνη που αναδεικνύει την Οδύσσεια σε κορυφαίο έπος.

17.Παρομοίωση πλατιά – διεξοδική – εκτεταμένη: πολύστιχη παρομοίωση μέσα στην αφήγηση ως ξεχωριστή εικόνα–ιστορία. Διακρίνουμε: *α)αυτό που παρομοιάζεται (αναφορικό μέρος –εικόνα)* που εισάγεται με τα μόρια σαν, όπως, καθώς κ.λ.π. *β)εκείνο με το οποίο παρομοιάζεται(δεικτικό μέρος - αφήγηση)* που εισάγεται με τις λέξεις έτσι, όμοια, παρόμοια κ.λ.π. *γ)το στοιχείο ως προς το οποίο παρομοιάζεται(κοινός όρος* εικόνας –αφήγησης).Επίσης, επισημαίνουμε τον **ποιητικό ρόλο** της, τη λειτουργία της: ▪ φωτίζει την εικόνα, συμπληρώνει και πλουτίζει την περιγραφή ▪ στολίζει τη διήγηση, διαλύει τη μονοτονία της ▪ ανακόπτει τη δράση → επιβράδυνση ▪ τονώνει τη δράση → μεγιστοποίηση της έντασης π.χ. ε 435 -441.

18.Περιπέτεια: αιφνιδιαστική μεταβολή μιας κατάστασης από την ευτυχία στη δυστυχία και αντίστροφα. Η περιπέτεια προκαλεί στον ακροατή/αναγνώστη έκπληξη ή και απορία και στη συνέχεια ταραχή, αγωνία και διατηρεί αμείωτο το ενδιαφέρον του. π.χ. η επίθεση του Ποσειδώνα ανατρέπει την εξέλιξη λίγο πριν φτάσει ο Οδυσσεύς στη Σχερία, ε 321-420

19.Προοικονομία: ο ποιητής προετοιμάζει συστηματικά τον ακροατή για όσα θ' ακολουθήσουν με διάφορους τρόπους: *α)προγραμματίζει τη δράση* π.χ. α 97-107, το σχέδιο της θεάς Αθηνάς *β)προειδοποιεί για την εξέλιξη της υπόθεσης* π.χ. α 89-90, ο γυρισμός του Οδυσσέα στην Ιθάκη *γ)προϊδεάζει για την τύχη των ηρώων* π.χ. α 54-55, η τιμωρία των μνηστήρων.

20.Ρητορική ερώτηση: ερώτηση που διατυπώνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να κρύβει και την απάντηση π.χ. α 69-71

21.Σκηνή: οι σκηνές δεν είναι εικόνες. Μια σκηνή μπορεί να περιλαμβάνει πολλές εικόνες. Για να διακρίνουμε τις σκηνές λαμβάνουμε υπόψη *α)την αλλαγή τόπου β)την αλλαγή προσώπων γ)την αλλαγή τόπου και προσώπων δ)την αλλαγή χρόνου.*

22.Συστολή – διαστολή του χρόνου: ο ποιητής αφηγείται *α)συνοπτικά, γεγονότα που διαρκούν πολλές μέρες(συστολή του χρόνου)* π.χ. ε 290-307, 17 ημερών ταξίδι του Οδυσσέα απ' την Ωγυγία στη Σχερία. *β)ξεξαντλητικά, γεγονότα που καλύπτουν μια μέρα(διαστολή του χρόνου)* π.χ. α 26-497, γεγονότα μιας μέρας,

23.Τυπικά στοιχεία: στοιχεία που επαναλαμβάνονται όμοια ή ελαφρά παραλλαγμένα. Μπορεί να είναι: *α)στιχοί – εκφράσεις* που επαναλαμβάνονται στο ποίημα για να χαρακτηρίσουν σταθερά τα ίδια πρόσωπα ή πράγματα π.χ. α 93, α 109 *β)θέματα – μοτίβα* που επαναλαμβάνονται στερεότυπα π.χ. φιλοξενία, αναγνωρισμός *γ) επίθετα* που συνοδεύουν σταθερά ένα ουσιαστικό και του αποδίδουν γνωστή ιδιότητα π.χ. θεϊός Οδυσσεύς, αγέρωχοι μνηστήρες.

Αξιοσημείωτες έννοιες

1.Ανθρωποκεντρισμός: ο άνθρωπος είναι το σημαντικότερο ον του κόσμου. Γι' αυτόν γίνονται όλα και όλα πρέπει να σκοπεύουν και να οδηγούν στο όφελός του. Ανθρωποκεντρικός είναι ο πολιτισμός που έχει κέντρο του τον άνθρωπο, προβάλλει ως υπέρτατη αξία τον άνθρωπο, τις ικανότητες, τις δυνατότητες του κι επιδοκιμάζει την ανθρώπινη ζωή. Η Οδύσσεια βασίζεται στην αντίληψη αυτή, σύμφωνα με την οποία ο άνθρωπος με το μυαλό του, την αγωνιστικότητα και το θάρρος του ρυθμίζει την τύχη του και την πορεία του στη ζωή.

2.Ανθρωπομορφισμός: κατά τον ομηρικό άνθρωπο, οι θεοί έχουν ανθρώπινα γνωρίσματα, εξωτερικά (εμφάνιση) και εσωτερικά (ιδιότητες, αδυναμίες, προτερήματα, ελαττώματα κ.λ.π.). π.χ. ο Ποσειδώνας εκδικείται, η Καλυψώ ερωτεύεται τον Οδυσσέα. Στο πλαίσιο αυτό *α)ένας θεός εμφανίζεται στους ανθρώπους έχοντας πάρει τη μορφή ενός οικείου προσώπου (ενανθρώπιση)* π.χ. α118, η Αθηνά εμφανίζεται στην Ιθάκη με τη μορφή του Μέντη. *β)ένας θεός εμφανίζεται στους ανθρώπους αποκαλύπτοντας την ταυτότητά του άμεσα ή με θεϊκά σημάδια (επιφάνεια)* π.χ. π, η Αθηνά εμφανίζεται στον Οδυσσέα.

3.Άτη (τύφλωση του ανθρώπινου νου) → **Ύβρη**(αλαζονεία, ασέβεια, υπέρβαση των ορίων απ' τον άνθρωπο) → **Νέμεση** (θείκη οργή) → **Τίση** (τιμωρία του ανθρώπου) π.χ. α 9-11,οι σύντροφοι του Οδυσσέα έφαγαν τα βόδια του Ήλιου (ύβρη)→ στερήθηκαν του γυρισμού τη μέρα (τίση).

4.Αυτοδικία: το θύμα μιας άδικης συμπεριφοράς τιμωρεί το δράστη χωρίς ν' ακολουθήσει τη νόμιμη οδό. Στα ομηρικά έπη, όταν γίνονταν αδικήματα, τα μέλη της οικογένειας αποκαθιστούσαν την αδικία τιμωρώντας το δράστη. π.χ. α 46-47,ο Ορέστης σκοτώνει τον Αίγισθο γιατί ο δεύτερος σκότωσε τον πατέρα του.

5.Ευθύνη του ανθρώπου: βασική ηθική αρχή στην Οδύσσεια είναι ότι, αν και η **Μοίρα** ορίζει τη ζωή των ανθρώπων, όσοι προβαίνουν σε άνομες πράξεις και αδικίες προκαλούν οι ίδιοι τις συμφορές τους, ξεπερνώντας τη Μοίρα. Έτσι, αναλαμβάνουν την ευθύνη των πράξεών τους και τιμωρούνται. π.χ. α 40-51, ο Αίγισθος προειδοποιήθηκε απ' τους θεούς για την τιμωρία του αν σκότωνε τον Αγαμέμνονα.

6.Ηρωικό ιδανικό: ο άνθρωπος καταξιώνει την παρουσία του στον κόσμο, γίνεται ήρωας, όταν η ζωή του χαρακτηρίζεται από ξεχωριστές πράξεις. Στη μυκηναϊκή εποχή η πολεμική ικανότητα, η ανδρεία, η γενναιότητα, η «αριστεία» είναι στοιχεία του ήρωα, που του χαρίζουν υστεροφημία και δόξα στους απογόνους του. Στην ομηρική εποχή, το πολεμικό ηρωικό ιδανικό κλονίζεται, μια και οι άνθρωποι στρέφονται σε ειρηνικές δραστηριότητες με στόχο την οικονομική ανάπτυξη.

7.Μήτις: ο άνθρωπος, που διαθέτει **γνώση** και **λογική** έχει τη δυνατότητα ν' αποφασίζει γρήγορα κι εύστοχα, να δρα αστραπιαία και κατάλληλα ώστε να πετυχαίνει το στόχο του. Ο «πολύμητις» χαρακτηρίζεται από επιδεξιότητα, «όσφρηση», προνοητικότητα, ευστροφία, καπατσοσύνη, «προσποίηση», πονηριά, πρακτικές δεξιότητες, εμπειρία. π.χ. η «μήτις» του Οδυσσέα αναδεικνύεται κυρίως στη ι ραψωδία (Κυκλώπεια).

8.Υστεροφημία: η καλή φήμη που συνοδεύει κάποιον μετά το θάνατό του. Για την κατάκτησή της οι ομηρικοί άνθρωποι αγωνίζονταν επιδεικνύοντας ηρωισμό κατά τη διάρκεια της ζωής τους Ήταν το αποτέλεσμα της εκπλήρωσης του ηρωικού ιδανικού.

ΤΗΛΕΜΑΧΕΙΑ

Ραψωδία α – «Θεῶν ἄγορά. Ἀθηνᾶς παραίνεσις πρὸς Τηλεμαχόν. Μνηστήρων εὐλογία»

1^η ημέρα

Ολυμπος → Συνέλευση θεῶν με θέμα το νόστο του Οδυσσέα. -Πρόταση της Αθηνάς: Η Αθηνά στην Ιθάκη -Ο Ερμής στην Ωγυγία.

Ιθάκη → Συμβουλές, ενθάρρυνση του Τηλέμαχου απ την Αθηνά-Μέντη: Καταγγελία των μνηστήρων στη συνέλευση του λαού- Ταξίδι στην Πύλο και στη Σπάρτη.

Ραψωδία β – «Ἰθακησιῶν ἄγορά. Τηλεμάχου ἀποδημία».

2^η ημέρα

Ιθάκη Συνέλευση του λαού → Καταγγελία των μνηστήρων απ τον Τηλέμαχο-Απειλές απ τους μνηστήρες-Ο Μέντορας στηρίζει τον Τηλέμαχο-Αίτημα του Τηλέμαχου για αναβολή του γάμου 1 χρόνο- Διάλυση της συνέλευσης.

Ιθάκη Ακρογιαλιά → Η Αθηνά-Μέντορας συμβουλεύει τον Τηλέμαχο για το ταξίδι, αποκοιμίζει τους μνηστήρες- Ξεκίνημα του ταξιδιού.

Ραψωδία γ – «Τά ἐν Πύλω»

3^η-5^η ημέρα

Πύλος → Διάλογος Τηλέμαχου-Νέστορα: καμία πληροφορία για τον Οδυσσέα, συμβουλή για ταξίδι στη Σπάρτη.
→ Ξεκίνημα του ταξιδιού και άφιξη στη Σπάρτη.

Ραψωδία δ – «Τά ἐν Λακεδαίμονι»

5^η-6^η ημέρα

Σπάρτη → Παροχή φιλοξενίας απ' το Μενέλαο-Αναδρομική αφήγηση της Ελένης-Διάλογος Τηλέμαχου-Μενέλαου: αφηγείται τις περιπέτειες του, πληροφορία ότι ο Οδυσσέας είναι στο νησί της Καλυψώς. Απόφαση του Τηλέμαχου για παραμονή στη Σπάρτη.

Ιθάκη → Οι μνηστήρες σχεδιάζουν ενέδρα στον Τηλέμαχο.

• **Ο Οδυσσέας απόν απ' την Τηλεμάχεια**

ΝΟΣΤΟΣ

Ραψωδία ε – «Ὀδυσσέως σχεδία»

7η ημέρα

Ὀλυμπος → δεύτερο
συμβούλιο των θεών

Ὠγγυία → Ο Ερμής ανακοινώνει
στην Καλυψώ την απόφαση των θεών
για το νόστο του Οδυσσέα- Η
Καλυψώ ανακοινώνει στον Οδυσσέα
την απόφασή της για το νόστο του

8^η-11^η ημέρα

Ο Οδυσσέας κατασκευάζει τη σχεδία του

12^η ημέρα

Αναχώρηση του Οδυσσέα απ' την Ὠγγυία

12^η-28^η ημέρα

Ο Οδυσσέας ταξιδεύει

29^η ημέρα

Ο Ποσειδώνας προκαλεί τρικυμία – Ο Οδυσσέας
ναυαγός

29^η- 31^η ημέρα

Ο Οδυσσέας παλεύει με τα κύματα και βρίσκει
καταφύγιο στη Σχερία

- ☺ Ο νόστος είναι σταθερή κι ελεύθερη επιλογή του Οδυσσέα
- Αναδεικνύονται οι γνώσεις, η επιδεξιότητα, η πολυπραγμοσύνη, η δύναμη, η εφευρετικότητα του Οδυσσέα
- ☺ Ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας της Οδύσσειας

Ραψωδία ζ – «Ὀδυσσέως ἀφίξις εἰς Φαίακας»

Νύχτα 31^{ης}-32^{ης} ημέρα

Σχερία (ακρογιαλιά) → ◦ Ο Οδυσσεάς κοιμάται κοντά στο ποτάμι ◦ Η Αθηνά στέλνει όνειρο στη Ναυσικά ◦ Η Ναυσικά με τις υπηρέτριες πλένουν τα ρούχα στο ποτάμι ◦ Παιχνίδι με το τόπι και άστοχη βολή ◦ Εύπνημα-εμφάνιση-παράκληση του Οδυσσέα στη Ναυσικά ◦ Παροχή φιλόξενων περιποιήσεων στον Οδυσσέα απ' τη Ναυσικά ◦ 'Μεταμόρφωση' του Οδυσσέα ◦ Οδηγίες στον Οδυσσέα απ' τη Ναυσικά

- ☉ Νέος πειρασμός – κίνδυνος ματαίωσης του νόστου του Οδυσσέα
- ☺ Ο κόσμος των Φαιάκων: ειρηνικό ιδανικό

Ραψωδία η – «Ὀδυσσέως εἰσοδος πρὸς Ἀλκίνοον»

32^η ημέρα

Σχερία (παλάτι) → ◦ Ο Οδυσσέας στο παλάτι του Αλκίνοου ◦ Ικεσία του Οδυσσέα στην Αρήτη – παροχή φιλοξενίας στον Οδυσσέα ◦ 'Αρήτης απόλογος' (= περιπέτειες του Οδυσσέα από τότε που βρέθηκε μόνος του στην Ωγυγία ως τη συνάντησή του με τη Ναυσικά) ◦ Υπόσχεση του Αλκίνοου για παροχή βοήθειας στον Οδυσσέα

- ☉ Δεν αποκαλύπτεται η ταυτότητα του Οδυσσέα
- ☺ Αναδρομική αφήγηση - Εγκιβωτισμός

Ραψωδία θ – «Ὀδυσσέως σύστασις προς Φαίακας»

33^η ημέρα

Σχερία(παλάτι) → ◦ Παροχή φιλοξενίας στον Οδυσσέα ◦ Διάκριση του Οδυσσέα στους αθλητικούς αγώνες προς τιμή του ◦ Αοιδή διήγηση του Δημόδοκου - συγκίνηση του Οδυσσέα ◦ Ο Αλκίνοος ζητά να μάθει την ταυτότητα του ξένου

- Δεν αποκαλύπτεται η ταυτότητα του Οδυσσέα
- ☺ Ο Οδυσσέας θυμάται το ηρωικό του παρελθόν, προετοιμάζεται για την επιστροφή του στην Ιθάκη
- Ο νόστος είναι σταθερή κι ελεύθερη επιλογή του Οδυσσέα
- ☺ Σχερία: ειρηνικός, ευτυχισμένος, ιδανικός, σχεδόν ουτοπικός κόσμος

Ραψωδίες ι ως μ – «Αλκίνου απόλογοι»

33^η ημέρα

Σχερία(παλάτι) → ι 1-41: Ο Οδυσσέας αποκαλύπτει την ταυτότητά του και αρχίζει τον 'Αλκίνου απόλογον' 42-116: Στη χώρα των Κικόνων και των Λωτοφάγων 117-630: Στη χώρα των Κυκλώπων κ 1-89: Στο νησί του Αιόλου 90-151: Στη γη των Λαιστρυγόνων 152-652: Στο νησί της Κίρκης λ: «Νέκυια»-Ο Οδυσσέας στον Άδη μ 1-176: Επιστροφή στο νησί της Κίρκης- Συμβουλές για το ταξίδι 177-231: Σειρήνες 232-296: Σκύλλα και Χάρυβδη 297-471: Στο νησί του Ήλιου-Ο Οδυσσέας μόνος στην Ωγυγία

☺ Αναδρομική αφήγηση - Εγκιβωτισμός

Ραψωδία ν209 – «Ὀδυσσέως απόπλους παρά Φαιάκων»

33^η -35^η ημέρα

- Ο Αλκίνοος επαναλαμβάνει την υπόσχεσή του
- Το καράβι των Φαιάκων ταξιδεύει και φτάνει στην Ιθάκη ◦ Ο Οδυσσέας με τα δώρα μεταφέρεται κοιμισμένος στο νησί ◦ Ο Ποσειδώνας πετρώνει το καράβι των Φαιάκων και κλείνει την πόλη τους με βουνά ◦ Οι Φαίακες προσφέρουν θυσία για τον εξευμενισμό του θεού

☺ Τέλος του εξωτερικού νόστου

ΡΑΨΩΔΙΕΣ α – ν209

Ποιητικό παρόν: 35 ημέρες αφήγηση του ποιητή (εξωτερικός αφηγητής)

Ποιητικό παρελθόν: 9 χρόνια αφήγηση του Οδυσσέα (εσωτερικός αφηγητής)

ΜΝΗΣΤΗΡΟΦΟΝΙΑ

Ραψωδία ν210-494 – «Ὀδυσσέως ἄφιξις εἰς Ἰθάκην»

35η ημέρα

- Ο Οδυσσεύς ξυπνά και δεν αναγνωρίζει την Ιθάκη
- Συνομιλία του Οδυσσέα με την Αθηνά – Πλαστή διήγηση του Οδυσσέα
- Αναγνωρισμός της Ιθάκης από τον Οδυσσέα, του Οδυσσέα από την Αθηνά, της Αθηνάς από τον Οδυσσέα
- Σχέδιο της Αθηνάς: → Ο Οδυσσεύς-ζητιάνος στο καλύβι του Εύμαιου → Η Αθηνά στη Σπάρτη για να επιστρέψει ο Τηλέμαχος

Ραψωδία ξ – «Ὀδυσσέως πρὸς Εὐμαιον ὁμιλία»

35η ημέρα

- Παροχή φιλοξενίας στον Οδυσσέα-ζητιάνο από τον Εύμαιο
- Πλαστή διήγηση του Οδυσσέα-ζητιάνου

Ραψωδία ο – «Τηλεμάχου πρὸς Εὐμαιον ἄφιξις»

35η – 38η ημέρα

- Η Αθηνά στη Σπάρτη μ' ένα ψέμα ξεσηκώνει τον Τηλέμαχο να επιστρέψει στην Ιθάκη
- Οι Μενέλαος και Ελένη ξεπροβοδίζουν τον Τηλέμαχο-Εμφάνιση καλού οιωνού
- Ο Τηλέμαχος αφήνει τον Πεισίστρατο στην Πύλο, παίρνει μαζί του το μάντη Θεοκλύμενο και ταξιδεύει για την Ιθάκη – Συνομιλία του Εύμαιου με τον Οδυσσέα-ζητιάνο μέχρι το πρωί
- Ἀφιξη του Τηλέμαχου στην Ιθάκη - Εμφάνιση καλού οιωνού
- Ο Τηλέμαχος κατευθύνεται στο καλύβι του Εύμαιου

- ☺ Τοπικό θέμα: Αναγνωρισμός
- Ενανθρώπιση και Επιφάνεια της Αθηνάς
- ☺ Πλαστή διήγηση του Οδυσσέα → « κλεπτοσύνη»
- Πληθαίνουν οι καλοί οιωνοί

Ραψωδία π – «Τηλεμάχου άναγνωρισμός Οδυσσέως»

38η ημέρα

- Ο Εύμαιος υποδέχεται με πατρική χαρά τον Τηλέμαχο
- Πρώτη συνομιλία του Τηλέμαχου με τον Οδυσσέα-ζητιάνο
- Ο Εύμαιος φεύγει για να ειδοποιήσει την Πηνελόπη
- Η Αθηνά δίνει στον Οδυσσέα την πραγματική του μορφή
- Αναγνωρισμός του Οδυσσέα απ' τον Τηλέμαχο
- Σχεδιασμός της μνηστηροφονίας από πατέρα και γιο – Οι μνηστήρες σχεδιάζουν νέα ενέδρα στον Τηλέμαχο - Η Πηνελόπη κατηγορεί ανοιχτά τους μνηστήρες
- Η Αθηνά μεταμορφώνει πάλι τον Οδυσσέα σε ζητιάνο
- Διανουκτέρευση Οδυσσέα-ζητιάνου, Τηλέμαχου, Εύμαιου στο καλύβι

☉ Τοπικό θέμα: Αναγνωρισμός
☺ Επική ειρωνεία

Ραψωδία ρ – «Τηλεμάχου έπάνοδος εις Ίθάκη»

39η ημέρα

- Ο Τηλέμαχος φεύγει για την πόλη , συναντά την Πηνελόπη
- Στο δρόμο για την πόλη, ο Οδυσσέας-ζητιάνος εξευτελίζεται απ' τον υπηρέτη Μελάνθιο
- Ο Οδυσσέας-ζητιάνος φτάνει στο παλάτι – Αναγνωρισμός του Οδυσσέα απ' τον Άργο, το σκυλί του – Ο Άργος ξεψυχάει
- Ο Οδυσσέας-ζητιάνος δέχεται τον εξευτελισμό απ' τους μνηστήρες
- Η Πηνελόπη μέσω του Εύμαιου ζητά συνάντηση με τον ξένο

Ραψωδία σ – «Οδυσσέως και Ίρου πυγμή»

39η ημέρα

- Ο Οδυσσέας-ζητιάνος νικά το ζητιάνο Ίρο σε αγώνα
- Η Πηνελόπη εμφανίζεται στο συμπόσιο όπου → δηλώνει την πίστη της στον Οδυσσέα → εκφράζει τη θλίψη της για το φέρσιμο των μνηστήρων → χωρίς υπόσχεση γάμου, τους προκαλεί να προσφέρουν δώρα
- Οι μνηστήρες πλανεύονται
- Ο Οδυσσέας-ζητιάνος υπομένει νέους εξευτελισμούς
- Με παρέμβαση του Τηλέμαχου διαλύεται το συμπόσιο

☺ Ευτράπελο επεισόδιο της καθημερινότητας
☉ Προοικονομία της μνηστηροφονίας
☺ Η Πηνελόπη, «θηλυκός Οδυσσέας»

Ραψωδία τ – «Οδυσσέως και Πηνελόπης Θμίλια. Τά νίπτρα»

39η ημέρα

- Άδειασμα της αίθουσας απ' τα όπλα απ' τους Τηλέμαχο, Οδυσσέα-ζητιάνο, Αθηνά
- Συνομιλία Πηνελόπης με τον Οδυσσέα-ζητιάνο – Πλαστή διήγηση του Οδυσσέα
- Αναγνωρισμός του Οδυσσέα απ' την Ευρύκλεια

☺ Σταδιακός αναγνωρισμός του Οδυσσέα απ' την Πηνελόπη
 ● Προοικονομία της μνηστηροφονίας

Ραψωδία υ – «Τά πρό τῆς μνηστηροφονίας»

νύχτα 39ης-40η ημέρα

- Ταραγμένος ύπνος Πηνελόπης, Οδυσσέα ζητιάνου
- Θεϊκά σημάδια εύνοιας στον Οδυσσέα
- Προκλήσεις των μνηστήρων κατά του Οδυσσέα-ζητιάνου και του Τηλέμαχου στο συμπόσιο
- Η Αθηνά προκαλεί τρελό γέλιο στους μνηστήρες
- Ο Θεοκλύμενος οραματίζεται το τέλος του κι αποχωρεί έντρομος

☺ Τραγική άγνοια των μνηστήρων
 ● Προοικονομία της μνηστηροφονίας

Ραψωδία φ – «Τόξον θέσις»

40η ημέρα

- Η Πηνελόπη προκηρύσσει αγώνα τόξου με έπαθλο το γάμο της με τον νικητή
- Αποτυχία των μνηστήρων
- Αναγνωρισμός του Οδυσσέα απ' τους Εύμαιο και Φιλοίτιο – Εντολές για τη μνηστηροφονία
- Ο Οδυσσέας-ζητιάνος ζητά να δοκιμάσει στον αγώνα – Οργή των μνηστήρων – Συγκατάθεση της Πηνελόπης
- Ο Τηλέμαχος υποχρεώνει την Πηνελόπη ν' αποχωρήσει – Απομάκρυνση των δούλων – Σφάλισμα θυρών
- Επιτυχία του Οδυσσέα-ζητιάνου – Σύνθημα για μνηστηροφονία – Αναγνωρισμός του Οδυσσέα από μνηστήρες

● Προοικονομία της μνηστηροφονίας

Ραψωδία χ – «Μνηστηροφονία»

40η ημέρα

- Μακελειό των μνηστήρων απ' τον Οδυσσέα – Αρωγός η Αθηνά
- Σώζονται με παρέμβαση του Τηλέμαχου οι Φήμιος, Μέδοντας
- Οι δούλες που πρόδωσαν τον Οδυσσέα, μεταφέρουν τα πτώματα, καθαρίζουν το παλάτι και απαγχονίζονται
- Τελευταίος δολοφονείται ο Μελάνθιος - Εξαγνισμός του παλατιού
- Εκδηλώσεις αγάπης στον Οδυσσέα απ' τις πιστές δούλες

☉ Απόδοση δικαιοσύνης – «Τίσις»

Ραψωδία ψ – «Οδυσσέως ὑπό Πηνελόπης ἀναγνωρισμός»

40η-41η ημέρα

- Η Ευρύκλεια ανακοινώνει στην Πηνελόπη την επιστροφή του Οδυσσέα
- Η Πηνελόπη φέρεται με επιφύλαξη
- Ο Οδυσσέας διατάζει να στηθεί γαμήλιο γλέντι για να μη μαθευτεί το φονικό
- Αναγνωρισμός του Οδυσσέα απ' την Πηνελόπη
- Η Αθηνά μακραίνει τη νύχτα – Διηγήσεις του ζευγαριού
- Οι Οδυσσέας, Τηλέμαχος, Εύμαιος οπλισμένοι ξεκινούν για το κτήμα του Λαέρτη

☺ Μικροί Απόλογοι

Ραψωδία ω – «Σπονδαί»

41η ημέρα

- Ο Ερμής οδηγεί τις ψυχές των νεκρών στον Άδη και ο Αγαμέμνονας επαινεί την Πηνελόπη
- Αναγνωρισμός του Οδυσσέα απ' τον Λαέρτη και τους υπηρέτες του
- Οι συγγενείς των μνηστήρων οπλισμένοι τραβούν για το κτήμα του Λαέρτη
- Με απόφαση του Δία η Αθηνά-Μέντορας σταματά τη νέα αιματοχυσία και τους υποχρεώνει σε όρκους συμφιλίωσης

☉ Μικρή Νέκρια

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η, α 26-108

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 1^η μέρα της Οδύσσειας – 10^{ος} χρόνος των περιπλανήσεων του Οδυσσέα.
- **ΤΟΠΟΣ:** Όλυμπος
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Δίας, Αθηνά, υπόλοιποι θεοί, (απών ο Ποσειδώνας)
- **ΙΔΕΕΣ-ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ:**
 - στ.29: θυσίες των ανθρώπων στους θεούς, **σχέση ανταποδοτική** ανθρώπων-θεών
 - στ.30,89-92: **ανθρωπομορφισμός** των θεών
 - στ.34: **αυτοδικία**
 - στ.36-44: ευθύνη του ανθρώπου, **άτη** → **ύβρη** → **νέμεση** → **τίση**
 - στ.102: κλονισμός της βασιλείας
 - στ.103: Αχαιοί, Αργείοι, Δαναοί.
 - στ.108: **υστεροφημία**
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** τριτοπρόσωπη αφήγηση, διάλογος
- **Τυπικά στοιχεία:** στίχοι, φράσεις, επίθετα, θέματα-μοτίβα

☉ Ας βάλουμε τίτλους στις **ενότητες**

●στ.26-30:

●στ.31-51:

●στ.52-72:

●στ.73-92:

●στ.93-108:

☉ Ας βρούμε τα **τυπικά στοιχεία**

Τυπικοί Στίχοι	Τυπικά Επίθετα

☺ Ας βρούμε τις **προοικονομίες**

● στ.26-30:

● στ.40-51:

ΕΝΟΤΗΤΑ 3η , α 109-173

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 1η μέρα της Οδύσσειας – 10ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα
- **ΤΟΠΟΣ:** Ιθάκη (παλάτι)
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Αθηνά-Μέντης, Τηλέμαχος, προσωπικό του παλατιού, μνηστήρες, Φήμιος
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Περιγραφή, Τριτοπρόσωπη αφήγηση (**Περιγραφική αφήγηση**)
- **Ενανθρώπιση:** Αθηνά → Μέντης
- **Τυπικοί στίχοι-φράσεις:** στ.138, στ. 141
- **Τυπικό θέμα-μοτίβο:** Φιλοξενία (βλ. σελ.28 βιβλίου)
- **Εικόνες ≠ Σκηνές** (βλ. σελ. 30 βιβλίου)
- **Αντίθεση**

☺ Ας βάλουμε τίτλους στις **σκηνές**

1. στ. 109-115:.....
2. στ.116-142:.....
3. στ.142-161:.....
4. στ.162-173:.....

☺ Ας κατηγοριοποιήσουμε τα **πολιτιστικά στοιχεία**

Υπηρέτες	Όπλα	Έπιπλα	Οικιακά σκεύη

☺ Ας βρούμε τις **εικόνες** της πρώτης σκηνής

.....

.....

.....

.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 4η , α 174-360

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 1η μέρα της Οδύσσειας – 10ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα
- **ΤΟΠΟΣ:** Ιθάκη (παλάτι)
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Αθηνά-Μέντης, Τηλέμαχος, προσωπικό του παλατιού, μνηστήρες, Φήμιος
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Διάλογος
- **Ένθετη αφήγηση:** στ.208-213, στ.287-293 → **Επιβράδυνση**
- **Πλαστή αφήγηση:** στ.198-207
- **Επική-δραματική ειρωνεία** → ένταση συναισθημάτων του ακροατή
- **Αναχρονισμός:** στ.203-204
- **Τυπικό θέμα-μοτίβο:** ερωτήματα στ.189-194
- **Επιφάνεια** της Αθηνάς: στ.354-355
- **Ηρωικό ιδανικό** στ.261-266 ≠ **Ειρηνικό ιδανικό** στ. 241-242
- **Υστεροφημία**

☉ Ας εντοπίσουμε τα **πολιτιστικά στοιχεία** στους παρακάτω στίχους

◦ 201-206:.....

.....

◦ 305-308:.....

.....

.....

◦ 321-324:.....

.....

☺ Ας εντοπίσουμε την **αντίθεση** στους στ.261-266 και στ.241-242. Πώς ερμηνεύετε αυτή την αντίφαση στα λόγια του Τηλέμαχου;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

☺ Ας διαλέξουμε την κατάλληλη λέξη απ’ την παρένθεση

Η Αθηνά-Μέντης (*γνωρίζει – δε γνωρίζει*) ότι ο Οδυσσέας (*πέθανε – ζει*) και ότι οι θεοί (*αποφάσισαν – αρνούνται*) τον νόστο του. Με την άφιξή της στην Ιθάκη, επιδιώκει να (*ενημερώσει – αφυπνίσει*) τον Τηλέμαχο ως εξής:

1. Δημιουργεί (*αισιόδοξο – απαισιόδοξο*) κλίμα λέγοντας του ότι ο Οδυσσέας (*ζει – πέθανε*), ότι (*τιμωρήθηκε – εμποδίζεται*) απ’ τους θεούς και ότι (*δε θα γυρίσει – θα επιστρέψει*) γιατί είναι (*νεκρός – πολυμήχανος*). **[στ.214-228]**

2. Επισημαίνει την (*ομοιότητα – διαφορά*) Τηλέμαχου-Οδυσσέα, για να (*θυμώσει – ταυτιστεί*) ο γιος με τον πατέρα. **[στ.229-232]**

3. Τον κολακεύει για να (*παραπλανηθεί – ενθαρρυνθεί*) αλλά και να τον (*κοροϊδέψει – προσεγγίσει*). **[στ.247-248]**

4. Τονίζοντας την (*άτη – ύβρη*) των μνηστήρων, που είναι η (*ληλασία της περιουσίας του – επιθυμία γάμου με τη μητέρα του*), του ασκεί (*έμμεσο έλεγχο – αυστηρή κριτική*) ώστε να διεγείρει την (*μεμψιμοιρία – ευθιξία*) του και να (*στενοχωρηθεί – δραστηριοποιηθεί*). **[στ.249-255]**

5. Δείχνει (*κατανόηση – απορία*) για τα συναισθήματά του, διαπιστώνοντας την έλλειψη (*γενναιότητας – του πατρικού προτύπου*). **[στ.281-282]**

6. Προβάλλει (*την εξυπνάδα – τον ηρωισμό*) του Οδυσσέα στοχεύοντας στο (*θυμό – παραδειγματισμό*) του. **[στ.282-295]**

7. Οι "πατρικές συμβουλές" της γίνονται συγκεκριμένο σχέδιο. **[στ.300-330]**

Ποιο είναι το σχέδιο της Αθηνάς:

• Σύγκληση απ' τον Τηλέμαχο της με σκοπό

• Γάμος της με ευθύνη του

• Ταξίδι του Τηλέμαχου στη και στην
για να

Αν, (αισιόδοξη εκδοχή) ο Τηλέμαχος να

..... Αν, (απαισιόδοξη εκδοχή) ο Τηλέμαχος

να: 1^ο, 2^ο,

3^ο

8. Αναφέροντας τον (*Ορέστη – Αίγισθο*), ο οποίος απέδωσε δικαιοσύνη με (*δίκη – αυτοδικία*) και επισημαίνοντας ταυτόχρονα τη δική του (*αδυναμία – λεβεντιά*), κάνει λόγο για την (*ντροπή – υστεροφημία*) που θα τον ακολουθεί, αν αποδώσει (*νέμεση – τίσση*) για την (*ύβρη – τίσση*) των μνηστήρων. **[στ.331-335]**

9. Η θαυμαστή αναχώρηση της (*επιφάνεια – ενανθρώπιση*) απ' την Ιθάκη, γεμίζει την ψυχή του (*φόβο – θάρρος*). **[στ.354-355]**

Έτσι, ολοκληρώνεται η μεταμόρφωση του Τηλέμαχου από ένα (*άβουλο – κακομαθημένο*) παιδί σε ένα (*θαρραλέο – θρασύ*) άντρα που κινείται με (*σύγχυση – αυτοπεποίθηση*) και μιλάει με (*αγένεια – παρρησία*).

ΕΝΟΤΗΤΑ 5η , α 361-497

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 1η μέρα της Οδύσσειας – 10ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα
- **ΤΟΠΟΣ:** Ιθάκη (παλάτι)
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Φήμιος, Πηνελόπη, Τηλέμαχος, Αντίνοος, Ευρύμαχος + υπόλοιποι μνηστήρες, βάγιες, Ευρύκλεια (βουβά πρόσωπα)
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Διάλογος
- **Επιβράδυνση:** στ.477-487

☺ Σε ποια συμπεράσματα για το **θεσμό της βασιλείας** μας οδηγούν οι στ.430-431, 435-445, 446-447;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

☉ Ας εντοπίσουμε τα **πολιτιστικά στοιχεία** στους παρακάτω στίχους

- ο 368, 371, 397-400:.....

.....

.....

.....

- ο 442-444, 448-451:.....

.....

.....

.....

- ο 477-487:.....

.....

.....

.....

☺ Ας **σκιαγραφήσουμε το ήθος** της Πηνελόπης λαμβάνοντας υπόψη

- α. τους χαρακτηρισμούς που της αποδίδει ο ποιητής
- β. τις ενέργειές της
- γ. τα λόγια της προς το Φήμιο
- δ. την αντίδρασή της στα λόγια του Τηλέμαχου

ΕΝΟΤΗΤΑ 7η, ε 1-165

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 7η μέρα της Οδύσσειας – 10ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα
- **ΤΟΠΟΣ:** Όλυμπος, Ωγυγία
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Δίας, Αθηνά + υπόλοιποι θεοί (βουβά πρόσωπα) + Ερμής, Καλυψώ
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Διάλογος, Περιγραφή
- **Εικόνες** οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές
- **Τυπικό θέμα-μοτίβο:** αναχώρηση θεού
- **Ανθρωποκεντρισμός** της Οδύσσειας
- **Ανθρωπομορφισμός** των θεών

☺ Ας χωρίσουμε το απόσπασμα σε **σκηνές** και ας βάλουμε τίτλους

1. στ.→.....
2. στ.→.....
3. στ.→.....

☉ Τι **προοικονομείται** στους στ. 34-49;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

☺ Ας συμπληρώσουμε κατάλληλα τις παρακάτω προτάσεις, που αφορούν στην **ανακοίνωση της εντολής του Δία.**

Ο Ερμής • μεταφέρει στην την εντολή του Δία όχι
 αλλά αφού κάνει μια εισαγωγή. • Επιδεικνύει έτσι, απαραίτητο
 στοιχείο για την αποστολή του μια και η είδηση είναι για τη νεράι-
 δα. • απαλλάσσει τον εαυτό του απ’ την ευθύνη της εντολής στους στ.
 • προετοιμάζει την της νεράιδας στη θέληση του Δία στους στ.
 • παρουσιάζει τον άξιο βοήθειας χαρακτηρίζοντας τον
 • επιβραδύνει την ανακοίνωση της εντολής στους
 στ., με μια αφήγηση, που αναφέρεται

ΕΝΟΤΗΤΑ 8η , ε 165-310

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 7η-29η μέρα της Οδύσσειας – 10ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα
- **ΤΟΠΟΣ:** Ωγυγία, ανοιχτό πέλαγος
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Καλυψώ, Οδυσσέας
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Περιγραφή, (περιγραφική αφήγηση), Διάλογος
- **Συστολή του χρόνου**
 - ο στ.252-289 → 8η-11η μέρα της Οδύσσειας = 4 μέρες (κατασκευή σχεδίας)
 - ο στ.290-307 → 12η-28η μέρα της Οδύσσειας = 17 μέρες (αναχώρηση – ταξίδι του Οδυσσέα)
- **Ανθρωπομορφισμός** των θεών
- **Ανθρωποκεντρισμός** της Οδύσσειας

☺ Ας βάλουμε τα στοιχεία του πίνακα στην κατάλληλη στήλη

αγάπη - νοσταλγία - δυσπιστία - οξύνοια - παράπονο - ζήλια - ευθυκρισία - καρτερικότητα - καλοσύνη - μεγαλοψυχία - επιδεξιότητα - γνώση - αξιοπρέπεια - διπλωματία

ΟΔΥΣΣΕΑΣ	ΚΑΛΥΨΩ

☺ Ας σχολιάσουμε την **πρώτη εμφάνιση του Οδυσσέα** στο έργο, λαμβάνοντας υπόψη και όσα έχουν ειπωθεί γι' αυτόν από άλλα πρόσωπα.

.....

.....

.....

.....

☉ Ας συμπληρώσουμε το νόημα των προτάσεων της Α στήλης με αυτές της Β στήλης

A

- Η Καλυψώ ανακοινώνει άμεσα στον Οδυσσέα την απόφαση για το νόστο του,....→ _____
- Η Καλυψώ παρουσιάζει στον Οδυσσέα την απόφαση για τον νόστο του ως δική της,....→ _____ , _____ , _____ , _____
- Η Καλυψώ εκθέτει στον Οδυσσέα τις κακουχίες του μέχρι την Ιθάκη,....→ _____
- Η Καλυψώ υπόσχεται αθανασία στον Οδυσσέα,....→ _____
- Η Καλυψώ υπαινίσσεται την κατωτερότητα της Πηνελόπης σε ομορφιά,....→ _____
- Η Καλυψώ προσφέρει τη βοήθειά της στον Οδυσσέα,....→ _____
- Ο Οδυσσέας κατασκευάζει γρήγορα τη σχεδία του,....→ _____
- Ο Οδυσσέας, στον τελευταίο λόγο του, απαντά στην Καλυψώ,.... →. _____ , _____ , _____ , _____

B

1.για να διατηρήσει την αξιοπρέπειά της
2.για να τον δελεάσει να μείνει και να τον αποτρέψει απ' το ταξίδι
3.αντιμετωπίζοντας με ευγένεια και διπλωματικότητα το δίλημμα
4.γιατί η λαχτάρα του νόστου είναι διακαής
5.χωρίς να αμφισβητεί την ανωτερότητά της
6.γιατί η είδηση είναι ευχάριστη
7.γιατί ελπίζει ότι θα κερδίσει την ευγνωμοσύνη του
8.αποδεικνύοντας την ανιδιοτελή αγάπη και τα ειλικρινή συναισθήματά της
9.απορρίπτοντας την αθανασία
10.γιατί ο ήρωας πρέπει ν' αγωνιστεί για το νόστο, ο νόστος δεν είναι δώρο θεού
11.δηλώνοντας ετοιμότητα να υπομείνει την οργή κάποιου θεού
12.γιατί ο νόστος πρέπει να είναι ελεύθερη και αυτόβουλη επιλογή του ήρωα, όχι απόφαση της Μοίρας

ΕΝΟΤΗΤΑ 8η , ε 165-310

● Ας λύσουμε την ακροστιχίδα. Θα εμφανιστεί ένα **βασικό χαρακτηριστικό της Οδύσσειας.**

— — — — —	1. Οι θεοί φέρονται-αισθάνονται όπως οι άνθρωποι
— — — — —	2. Είναι η Καλυψώ
— — — — —	3. Τυπικό επίθετο για τον Οδυσσέα
— — — — —	4. Έτσι αντέδρασε Οδυσσέας και Καλυψώ στο άκουσμα της είδησης
— — — — —	5. Η Άρκτος τον παραμονεύει, σύμφωνα με τον μύθο
— — — — —	6. Αφηγηματική τεχνική στους στ.244-245
— — — — —	7. Ο Τηλέμαχος ταυτίζεται με αυτόν
— — — — —	8. Τυπικό επίθετο για τον Ποσειδώνα
— — — — —	9. Ψυχοπομπός κι Αργοφονιάς
— — — — —	10. Είναι σταθερή κι ελεύθερη επιλογή του Οδυσσέα
— — — — —	11. Σε τόσες μέρες κατασκεύασε τη σχεδία του ο Οδυσσέας
— — — — —	12. Τυπικό επίθετο για την Αυγή
— — — — —	13. Τα οριζόντια δοκάρια της σχεδίας του Οδυσσέα
— — — — —	14. Εκεί θα φτάσει ο Οδυσσέας μετά την Ωγυγία
— — — — —	15. Τυπικό επίθετο για το πέλαγος
— — — — —	16. Ο <i>μέγας</i> δίνεται απ' την Καλυψώ στον Οδυσσέα
— — — — —	17. Με <i>του χρόνου</i> καλύπτεται η δράση στους στ.290-307

Ο Οδυσσεύς επιλέγει χωρίς δισταγμό αυτά που του ανήκουν και του ταιριάζουν, τα ανθρώπινα, γνωρίζοντας τις συνέπειες. Αποφάσισε βέβαια, αυτό που καθόρισε ο Δίας, αλλά υπακούοντας στη δική του εσωτερική ανάγκη. Αυτό σημαίνει ότι στις κορυφαίες στιγμές τους οι ομηρικοί ήρωες αποφασίζουν ελεύθερα και υπεύθυνα. Οι σωστές αποφάσεις των ηρώων έχουν τη θεϊκή συμπαράσταση. Αυτή η κατάφαση της ανθρώπινης ζωής, με τις ατέλειες και τα βάσανα αλλά και τους αγώνες για την υπέρβασή τους, υπογραμμίζει τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα της Οδύσσειας.

ΕΝΟΤΗΤΑ 9η , ε 311-420

- **ΧΡΟΝΟΣ:**29η μέρα της Οδύσσειας – 10ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα
- **ΤΟΠΟΣ:**Ανοιχτό πέλαγος
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:**Ποσειδώνας, Οδυσσέας, Ινώ
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Περιγραφή, (περιγραφική αφήγηση), Μονόλογος
- **Πλατιά-εκτεταμένη-διεξοδική παρομοίωση:**στ. 362-364, 405-406
- **Σύνθετες εικόνες**
- **Κλιμάκωση** σε σύστημα τριαδικό με έμφαση στο τρίτο μέρος
- **Περιπέτεια**
- **Ανθρωποκεντρισμός** της Οδύσσειας

☉ Ας διακρίνουμε τις φάσεις της κλιμάκωσης της επιθετικότητας του Ποσειδώνα και τις αντίστοιχες αντιδράσεις του Οδυσσέα

ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΠΟΣΕΙΔΩΝΑ	ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑ
Στίχοι:	Στίχοι:
Στίχοι:	Στίχοι:
Στίχοι:	Στίχοι:

☺ Ας αναλύσουμε τις **πλατιές παρομοιώσεις** και ας προσδιορίσουμε την **ποιητική τους λειτουργία**

• **στ. 362-364:**

▶ Αναφορικό μέρος-εικόνα:.....

.....

▶ Δεικτικό μέρος-αφήγηση:.....

.....

▶ Κοινός όρος:.....

● **στ. 405-406:**

▶ Αναφορικό μέρος-εικόνα:.....

.....

▶ Δεικτικό μέρος-αφήγηση:.....

.....

▶ Κοινός όρος:.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 10η , ε 421- 552

- **ΧΡΟΝΟΣ:**29^η-31η μέρα της Οδύσσειας – 10ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα
- **ΤΟΠΟΣ:**Ανοιχτό πέλαγος, Σχερία
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Οδυσσέας, Αθηνά
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Περιγραφή, (περιγραφική αφήγηση), Μονόλογος
- **Πλατιά-εκτεταμένη-διεξοδική παρομοίωση:**στ. 435-441,546-549
- **Σύνθετες εικόνες**
- **Περιπέτεια**
- **Ανθρωποκεντρισμός** της Οδύσσειας

☺ Ας απαντήσουμε σύντομα στις παρακάτω ερωτήσεις

1. Πώς παρεμβαίνει η Αθηνά μετά την αποχώρηση του Ποσειδώνα;

.....

.....

2. Πώς εκφράζεται η χαρά του Οδυσσέα, όταν βλέπει στεριά;

.....

.....

3. Ποιο πρόβλημα απασχολεί τον Οδυσσέα στη θέα της στεριάς;

.....

.....

4. Πώς βοήθησε η Αθηνά τον Οδυσσέα στον αγώνα του να βγει στη στεριά;

.....

.....

5. Πότε αποφασίζει ο Οδυσσέας να βγει στη στεριά και πώς;

.....

.....

6. Τι κάνει ο Οδυσσέας μόλις πατάει στεριά;

.....

.....

7. Ποιο πρόβλημα αντιμετωπίζει;

.....

.....

8. Πού αποφασίζει να διανυκτερεύσει;

ΕΝΟΤΗΤΑ 11η, ζ 139 - 259

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 32η μέρα της Οδύσσειας – 10ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα
- **ΤΟΠΟΣ:** Σχερία
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Οδυσσέας, Ναυσικά, συνοδοί της Ναυσικάς
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Περιγραφική αφήγηση, Αφηγημένος εσωτερικός μονόλογος, Διάλογος
- **Πλατιά-εκτεταμένη-διεξοδική παρομοίωση:** στ. 163-168, 196-205
- **Αντιθέσεις**
- **Ναυσικά** (ομορφιά, αξιοσύνη, προκοπή, θάρρος, οξυδέρκεια, ευαισθησία, καλοσύνη, ευσπλαχνία, ευσέβεια, ευγένεια, γενναιοδωρία, περηφάνια για την πατρίδα, ωριμότητα)
- **πειρασμός** για τον Οδυσσέα, **κίνδυνος ματαίωσης του νόστου**
 \neq
- **βοηθός** αποτελεσματικός για τον νόστο

☺ Ας αναλύσουμε τις **πλατιές παρομοιώσεις**

• **στ. 163-168:**

▶ Αναφορικό μέρος-εικόνα:.....

.....

▶ Δεικτικό μέρος-αφήγηση:.....

.....

▶ Κοινός όρος:.....

• **στ. 196-205:**

▶ Αναφορικό μέρος-εικόνα:.....

.....

▶ Δεικτικό μέρος-αφήγηση:.....

.....

▶ Κοινός όρος:.....

☺ Ας εντοπίσουμε τις **αντιλήψεις** των ομηρικών ανθρώπων

• **στ. 221-224:**

.....

.....

- στ. 230-234:

.....

- στ. 235-237, 252-256:

.....

☉ Ας διαγράψουμε τη **δομή του λόγου** του Οδυσσέα

1/ στ.	
2/ στ.	
3/ στ.	
4/ στ.	
5/ στ.	

☺ Είναι οργανωμένο το περιεχόμενο του λόγου του Οδυσσέα με τρόπο που να εξυπηρετεί τον σκοπό του; Ας δικαιολογήσουμε την απάντηση με στοιχεία απ’ το κείμενο.

.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 13η , θ 550-688 / ι 1-41

- **ΧΡΟΝΟΣ:**33η μέρα της Οδύσσειας – 10ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα
- **ΤΟΠΟΣ:** Σχερία (παλάτι)
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Οδυσσέας, Ναυσικά, Δημόδοκος, Αλκίνοος, Αρήτη, Φαίακες
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Διάλογος
- **Πλατιά-εκτεταμένη-διεξοδική παρομοίωση:** στ. 630-640→ **τραγική ειρωνεία**
- **Οδυσσέας:** ξαναβρίσκει τον εαυτό του με την επανένταξή του στον πολιτισμένο κόσμο

« **Η Οδύσσεια έχει ανθρωποκεντρικό και χαρακτήρα.**

Ο ευτυχισμένος κόσμος των Φαίακων προβάλλει το

ιδανικό.»

☉ Ας συμπληρώσουμε τις παραπάνω προτάσεις, αφού πρώτα συμπληρώσουμε τις ακροστιχίδες

1.Των Φαίακων ήταν.... ο Δημόδοκος

2.Ένας ακόμα πειρασμός για τον Οδυσσέα

3.Τόσες μέρες φιλοξενείται στο παλάτι ο Οδυσσέας

4.Ο Οδυσσέας φτάνει στο παλάτι του Αλκίνοου ως....

5.Πλατιά... αφηγηματική τεχνική του Ομήρου

Ο _____

6.Προβάλλεται έμμεσα η..... του Οδυσσέα

7.Προσφέρεται εθιμοτυπικά στον φιλοξενούμενο

8.Προσφώνηση του Οδυσσέα στον Αλκίνοο

Μ _____

9.Αποκαλείται ο Αλκίνοος απ΄ τον Οδυσσέα

10.Ο ξύλινος.... Κυρίευσε τη Τροία

11.*Κοινός όρος* της παρομοίωσης (στ. 630-640)

Ο _____

12.Καυχιέται για τις επιδόσεις του σ΄αυτό ο Οδυσσέας (αντίστροφα)

~~~~~

_____

1.Οι Φαίακες είχαν .... (= άνετη ζωή)

_____

2.Σ΄ αυτή τη ραψωδία αρχίζουν οι *Αλκίνου απόλογοι*

_____

3.Το πίνουν οι θεοί (αντίστροφα)

Η _____

4.Στο νησί Θρινακία κατοικούσε ο θεός....

_____

5.Βουνό της Ιθάκης

Ι _____

6.Ο Δίας εκτός από *ξένιος* λεγόταν και...

_____

7.Αγγείο όπου ανακατευόταν το κρασί με νερό

_____

8.Αυτός κερνούσε το κρασί

ΕΝΟΤΗΤΑ 14η , ι 240-512

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 33η μέρα της Οδύσσειας – 10ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα
- **ΤΟΠΟΣ:** Σχερία (παλάτι)

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 1ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα (2 μέρες)
- **ΤΟΠΟΣ:** Νησί των Κυκλάπων (σηλιά του Πολύφημου)
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Οδυσσέας, Πολύφημος, σύντροφοι του Οδυσσέα, Κύκλωπες
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Πρωτοπρόσωπη αφήγηση, Διάλογος, Περιγραφή
- **Σύγκρουση δυο κόσμων:** Πρωτόγονη κοινωνία ≠ Πολιτισμένη κοινωνία
- **Παραμυθικά στοιχεία**
- **Ανθρωποκεντρισμός**
- **Μήτις**

- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Οδυσσέας, Ναυσικά, Δημόδοκος, Αλκίνοος, Αρήτη, Φαίακες
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Αναδρομική αφήγηση - **Εγκιβωτισμός**

☺ Ας αντιστοιχίσουμε τα στοιχεία των δυο στηλών

● Οδυσσέας

● Πολύφημος

1. Γνώση
2. Αντικοινωνικότητα
3. Εφευρετικότητα
4. Αφέλεια
5. Επικοινωνία
6. Ευφυΐα
7. Αλαζονεία
8. Αγωνιστικότητα
9. Συνεργασία
10. Βαρβαρότητα
11. Απομόνωση

☉ Ας λύσουμε την ακροστιχίδα για να βρούμε μια ομηρική **αφηγηματική τεχνική**

___

Γ _____

___

_____

_____

Ω _____

_____

___

_____

_____

_____

Σ _____

1. Τόσους συντρόφους έφαγε ο Πολύφημος
2. Είχε τέτοια κοπάδια ο Πολύφημος
3. Ανέβηκε στα φρένα του Πολύφημου
4. Μ' αυτό απέδρασε ο Οδυσσέας (αντίστροφα)
- 5....(=συλλογιζόταν) το κακό ο Οδυσσέας
6. Ακραία εκδήλωση βίας
7. Είναι οι στίχοι ι 278-281
8. Ο Οδυσσέας εμφανίστηκε ως ... στον κύκλωπα
9. Εκεί έμενε ο Πολύφημος
10. Η ... είναι χαρακτηριστικό του Οδυσσέα
11. Έτσι συστήθηκε ο Οδυσσέας στον Πολύφημο
12. *Άθλιοι* αποκαλούνται απ' τον Πολύφημο

ΕΝΟΤΗΤΑ 15η , ι 513-630

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 33η μέρα της Οδύσσειας – 10ος χρόνος περιπλανήσεων του Οδυσσέα
- **ΤΟΠΟΣ:** Σχερία (παλάτι)

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 1^{ος} χρόνος των περιπετειών του Οδυσσέα (1 μέρα)
- **ΤΟΠΟΣ:** Νησί των Κυκλάπων
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Οδυσσέας, Πολύφημος, σύντροφοι, Ποσειδώνας, Δίας
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:**
Πρωτοπρόσωπη αφήγηση, Διάλογος
- **Κλιμάκωση**
- **Ύβρις του Οδυσσέα**

- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Οδυσσέας, Ναυσικά, Δημόδοκος, Αλκίνοος, Αρήτη, Φαίακες
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Αναδρομική αφήγηση - **Εγκιβωτισμός**

☺ Ας διαγράψουμε την **κλιμάκωση** της πορείας του Οδυσσέα προς την **ύβρη** τοποθετώντας κατάλληλα τα γεγονότα

Γ/Ύβρη

1. ....
2. ....
3. ....

Β/Πρόκληση

1. ....
2. ....

Α/Ηρωική Θριαμβολογία

1. ....
2. ....
3. ....

- εκδηλώνει εκδικητική μανία για τον Πολύφημο
- αποκαλύπτεται με τους επίσημους τίτλους του
  - προβάλλει τη γενναιότητά του
  - επικαλείται τον Ξένιο Δία
  - περιφρονεί τη δύναμη του Ποσειδώνα
- θεωρεί δίκαιη την τιμωρία του Πολύφημου
  - κομπάζει για το κατόρθωμά του
  - ξεπερνά τα ανθρώπινα όρια

ΕΝΟΤΗΤΑ 19η , ν 210-494

- **ΧΡΟΝΟΣ:**35η μέρα της Οδύσσειας
- **ΤΟΠΟΣ:** Ιθάκη(Φόρκυνας)
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Οδυσσέας, Αθηνά
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Διάλογος
- **Δραματική-επική ειρωνεία** → **Επιβράδυνση**
- **Πλαστή διήγηση** → **Επιβράδυνση**
- **Έναρξη εσωτερικού νόστου** = 7 μέρες
- **Επιφάνεια** της Αθηνάς
- **Αναγνωρισμός**

☉ Ας εντοπίσουμε τις προοικονομίες

- ΣΤ. ....: .....
- ΣΤ. ....: .....
- ΣΤ. ....: .....
- ΣΤ. ....: .....

☺ Ας εντοπίσουμε τα στάδια του **αναγνωρισμού I/** της Αθηνάς από τον Οδυσσέα **II/** της Ιθάκης από τον Οδυσσέα (* **A:** αναγνωριστής **a:** αναγνωριζόμενος)

	I	II
1.Πολύχρονη απουσία- απομάκρυνση A – α		
2. Απομόνωση A – α		
3. Κάλυψη α		
4. Αποκάλυψη α		
5. Δοκιμασία-ο A ζητά στοιχεία, αποδείξεις		
6. Αναγνώριση του α από τον A		
7. Έκφραση συναισθημάτων A-α		

ΕΝΟΤΗΤΑ 21η, π 1-172

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 38η μέρα της Οδύσσειας
- **ΤΟΠΟΣ:** Ιθάκη(καλύβι του Εύμαιου)
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Οδυσσέας-ζητιάνος, Εύμαιος, Τηλέμαχος
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Διάλογος
- **Δραματική-επική ειρωνεία** → **Επιβράδυνση**
- **Πλατιά παρομοίωση** στ. 21-26
- **Αποστροφή** στ. 69 → **Ανάδειξη του Εύμαιου** ως προσώπου ξεχωριστού
- **Άστοχα ερωτήματα** στ. 105-107

☺ Ας συμπληρώσουμε κατάλληλα το παρακάτω κείμενο με λέξεις από τον πίνακα

αναγνωρισμός – επιβράδυνση – « ξένη» - Τηλέμαχου – μοίρα – άστοχα ερωτήματα – μάθημα θάρρους – αδυναμία – ξεχωριστό – αυτοκυριαρχία – αποστροφή – εκτίμηση – πλατιά παρομοίωση – πατρική στοργή – Τηλέμαχο – αγάπη – συμπάθεια – «θείος» - «παππούλη» - ανέκφραστος – ηρωικό ιδεώδες – εμψυχώσει – λαού – δραματική ειρωνεία – Εύμαιου – «φίλε» - απομάκρυνση – ζητιάνου

Ο Εύμαιος αναδεικνύεται σε πρόσωπο (1)..... Υποδέχεται τον (2).....
 ..... με (3)..... και (4)....., συναισθήματα
 που αποτυπώνονται στην (5)..... (στ. 21-26). Ο ποιητής δείχνει την
 (6)..... και τη (7)..... του γι' αυτόν με τον ηρωικό
 χαρακτηρισμό (8)..... (στ. 25), την τρυφερή προσφώνηση (9).....
 ..... που χρησιμοποιείται μόνο γι' αυτόν στην Οδύσσεια και την (10).....
 ..... (στ. 69). Ο Οδυσσέας επιδεικνύει τεράστια (11)..... παραμένο-
 ντας (12)..... κατά την εμφάνιση του Τηλέμαχου και επεμβαίνει, όταν
 αυτός δηλώνει (13)..... απέναντι στους μνηστήρες. Με τα λόγια του
 προβάλλει το (14)....., κάνει (15)..... στο γιο του
 επιδιώκοντας να τον (16)....., μαθαίνει με τα (17).....,
 (στ. 105-107) για τη στάση του (18)..... απέναντι στα πράγματα,
 προϊδεάζει τον ακροατή για τη (19)..... των μνηστήρων.
 Στο απόσπασμα είναι διάχυτη η (20)..... που έγκειται στην άγνοια του
 (21)..... και του (22)..... για την ταυτότητά του
 (23)..... και η οποία κορυφώνεται με την προσφώνηση (24).....

ΕΝΟΤΗΤΑ 22η , π 185-336

- **ΧΡΟΝΟΣ:**38η μέρα της Οδύσσειας
- **ΤΟΠΟΣ:** Ιθάκη(καλύβι του Εύμαιου)
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Οδυσσέας, Αθηνά, Τηλέμαχος
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Διάλογος
- **Πλατιά παρομοίωση** στ. 241-245
- **Αναγνωρισμός** του Οδυσσέα από τον Τηλέμαχο
- **Σχέδιο μνηστηροφονίας**

☉ Ας εντοπίσουμε τα στάδια του **αναγνωρισμού** του Οδυσσέα από τον Τηλέμαχο

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

☺ Ας αναλύσουμε την **πλατιά παρομοίωση** των στ. 241-245 και ας σχολιάσουμε την **ιδιαιτερότητά** της

• Αναφορικό μέρος – εικόνα: .....

ΕΝΟΤΗΤΑ 23η- 24η, Περίληψη ρ-σ-τ-υ

- **ΧΡΟΝΟΣ:**39η μέρα της Οδύσσειας
- **ΤΟΠΟΣ:** Ιθάκη (παλάτι)
- **Δραματική ≠ Τραγική ≠ Σαρκαστική ειρωνεία**

☺ Αφού διαβάσουμε τις περιλήψεις των ραψωδιών ρ-σ-τ-υ (σελ.131-133 και 135-136) ας λύσουμε τις ακροστιχίδες. Θα προκύψει φράση που αφορά στα γεγονότα.

Π _ _ _ _ _

_ _ _

_ _ _ _ _

_ _ _ _ _

_ _ _ _ _

Ο _ _ _ _

_ _ _ _ _

_ _ _ _ _

_ _ _ _ _

Σ _ _ _ _ _

_ _ _ _ _

_ _ _ _ _

~ ~ ~ ~ ~

_ _ _ _ _

_ _ _ _ _

_ _ _ _ _

Σ _ _ _ _ _

_ _ _ _ _

_ _ _ _ _

_ _ _ _ _

_ _ _ _ _

Φ _ _ _ _ _

_ _ _ _ _

Ν _ _ _ _ _

_ _ _ _ _

_ _ _ _ _

Σ _ _ _ _ _

- 1.Εκεί έφτασαν χωριστά Οδυσσέας και Τηλέμαχος
- 2.Ραψωδία ...: 39^η μέρα της Οδύσσειας
- 3.Το μέγαρο άδειασαν από αυτά, πατέρας και γιος
- 4.Αναγνώρισε τον Οδυσσέα σιωπηλά
- 5.Τέτοιον αγώνα προκηρύσσει η Πηνελόπη
- 6.Αυτή... αποκάλυψε τον Οδυσσέα στην Ευρύκλεια
- 7.Προστατευόταν απ’ το Δία
- 8.Πρώτος αυτός επιτέθηκε στον Οδυσσέα-ζητιάνο
- 9.Πέθανε, αφού αναγνώρισε τον Οδυσσέα
- 10.Πραγματοποιείται... Οδυσσέα-Πηνελόπης
- 11.Πάλεψε με τον Οδυσσέα-ζητιάνο
- 12.Δεν έγινε... του Οδυσσέα απ’ την Πηνελόπη

- 1.Ήταν ο Θεοκλύμενος
- 2.Το *ποδόλουτρο*
- 3.Καλλωπίζει και στηρίζει την Πηνελόπη(με άρθρο)
- 4.Υποσχέθηκε στον Οδυσσέα η Αθηνά
- 5.Θ’ αποδοθεί για την *ύβρη* των μνηστήρων
- 6.Αποδεικνύεται *θηλυκός Οδυσσέας*(με άρθρο)
- 7.Οι μνηστήρες ..... ξένα αγαθά
- 8.Ο ζητιάνος ερμηνεύει ..... της Πηνελόπης
- 9.Ακολουθείται από αντεκδίκηση των συγγενών
- 10.Στέλνονται ευνοϊκοί στον Οδυσσέα απ’ τον Δία
- 11.Οραματίζεται για τους μνηστήρες ο Θεοκλύμενος
- 12.Το πετάει ο Ευρύμαχος στο ζητιάνο(αντίστροφα)
- 13.Μετριοπαθής και θεοσεβούμενος μνηστήρας
- 14.Υπάρχει και τέτοια ειρωνεία

ΕΝΟΤΗΤΑ 26η , χ 350-446

• **ΧΡΟΝΟΣ:**.....

• **ΤΟΠΟΣ:**.....

• **ΠΡΟΣΩΠΑ:**.....

• **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:**.....

• **Μνηστηροφονία: Απόδοση Δικαιοσύνης;**
Εκδίκηση;

ΥΒΡΗ	→ ΘΕΙΚΗ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ	→ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ	→ ΤΙΣΗ

☺ Ας αναλύσουμε την **πλατιά παρομοίωση** (στ.411- 416)

● Αναφορικό μέρος- εικόνα: .....

.....

● Δεικτικό μέρος- αφήγηση: .....

.....

● Κοινός όρος: .....

ΕΝΟΤΗΤΑ 27η , ψ 89-381

- **ΧΡΟΝΟΣ:**40η μέρα της Οδύσσειας
- **ΤΟΠΟΣ:** Ιθάκη (παλάτι)
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Ευρύκλεια, Πηνελόπη, Οδυσσέας, Ευρυνόμη, Αθηνά
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Διάλογος, Περιγραφή
- **Πλατιά παρομοίωση** στ. 260-269
- **Αναγνωρισμός** του Οδυσσέα από την Πηνελόπη
- **Μικρός Απόλογος**

☺ Ας εντοπίσουμε σε ποια σημεία **διαφοροποιείται ο αναγνωρισμός** του Οδυσσέα από την Πηνελόπη, απ’ το τυπικό προηγούμενων αναγνωρισμών

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

☉ Ας αναλύσουμε την **πλατιά παρομοίωση** των στ. 260-269

- Αναφορικό μέρος- εικόνα: .....
- Δεικτικό μέρος- αφήγηση: .....
- Κοινός όρος: .....

☺ Ας διαλέξουμε την κατάλληλη λέξη από την παρένθεση

Η Πηνελόπη μετά την αναγγελία της μνηστηροφωνίας (**απ’ τον Τηλέμαχο – απ’ την Ευρύκλεια**), φέρθηκε με (**περίσκεψη – βιασύνη**) και στάθηκε με (**ενθουσιασμό – διστακτικότητα**) απέναντι στον Οδυσσέα.

Ο Τηλέμαχος (**δε συμμερίζεται – συμμερίζεται**) την (**εχθρότητα – επιφυλακτικότητα**) της και τη χαρακτηρίζει (**αλύγιστη – σκληρή**) ψυχή. Ο Οδυσσέας (**δεν τη**

ΕΝΟΤΗΤΑ 28η , ω 265-377

- **ΧΡΟΝΟΣ:** 41η μέρα της Οδύσσειας
- **ΤΟΠΟΣ:** Ιθάκη (κτήματα του Λαέρτη)
- **ΠΡΟΣΩΠΑ:** Οδυσσέας, Λαέρτης
- **ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:** Τριτοπρόσωπη αφήγηση, Διάλογος
- **Αναγνωρισμός** του Οδυσσέα από τον Λαέρτη

☺ Ας εντοπίσουμε τα **στοιχεία πολιτισμού**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

☺ Ας περιγράψουμε την εξωτερική **εμφάνιση του Λαέρτη**. Ποια σημεία του κειμένου μας βοηθούν σ’ αυτή την περιγραφή;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

☺ Ας ζωγραφίσουμε ένα πρόσωπο ή μια σκηνή από την Οδύσσεια!! 🍷

🍷 Ας συνθέσουμε ένα ποίημα εμπνεόμενοι απ' τα πρόσωπα, την υπόθεση, τα μηνύματα της Οδύσσειας!!☺